Rekenkamer Gemert-Bakel en Laarbeek

Aan de raadsleden van Gemert-Bakel

I.a.a. college van B&W en gemeentesecretaris

Betreft: **stand van zaken nieuw (en onderhanden) onderzoek van de rekenkamer voor Gemert-Bakel**

13 oktober 2026

Geachte raadsleden,
Wij willen u graag informeren over de afgeronde, lopende onderzoeken en het binnenkort op te starten onderzoek voor Gemert-Bakel.

Afgeronde onderzoeken
Wat Gemert-Bakel betreft, zijn er het afgelopen half jaar drie rapporten gepresenteerd:

- **Inwonersparticipatie**: presentatie daarover vond plaats op 11 maart jl. ; uw raad heeft daarover op 2 juli jl. een besluit genomen; unaniem werden de conclusies en aanbevelingen van ons rapport overgenomen;
- **Benchmark Voorzieningen Gemert-Bakel**; op 11 maart jl. aan u gepresenteerd; een versie 2.0 is nog in voorbereiding (over mogelijke schriftelijke input uwerzijds krijgt u nog apart bericht);
- **Klachtenbehandeling**; het rapport is uw raad op 9 juni jl. aangeboden; de presentatie ervan heeft op 23 juni jl. plaatsgevonden; uw raad heeft daarover op 2 juli jl. een besluit genomen; unaniem werden de conclusies en aanbevelingen van ons rapport overgenomen;

Onderhanden onderzoeken
De rekenkamer is verder nog bezig met drie onderzoeken voor Gemert-Bakel.
Het eerste betreft het **doorwerkingsonderzoek**: de doorwerking van (de aanbevelingen van) eerdere rekenkameronderzoeken voor Gemert-Bakel. Dit verwachten wij dit najaar danwel Q1 van 2027 op te leveren.
Het dit voorjaar gestarte DOE MEE- onderzoek (vanuit de Vereniging van Rekenkamers georganiseerd) naar **zorgfraude** ligt op schema. Eind september is er door de GR Peelgemeenten namens Gemert-Bakel gereageerd op de voorlopige bevindingen van de onderzoekers, en is een aanvullende vragenlijst over fraudemaatregelen ingestuurd. De bevindingennota verwachten wij in december te ontvangen. Ambtelijk en bestuurlijk wederhoor op onze bestuurlijke nota kan dan vervolgens in Q1 van 2027 plaatsvinden.
Het onderzoek naar het **subsidiebeleid en -proces m.b.t. professionele instellingen**, is inmiddels hervat. De opzet van dit onderzoek wordt geactualiseerd. Een notitie is hierover in voorbereiding.

Herbezinning op onderzoek
M.b.t het eertijds voorgenomen onderzoek naar '**Beleid en Visie'** heeft onlangs, op 8 oktober, overleg plaatsgevonden met het fractievoorzitteroverleg (fvo). De in bijlage 1 weergegeven notitie vormde daarvoor de leidraad. In deze notitie is ook de voorgeschiedenis van het onderzoeksthema opgenomen.
Het fvo heeft unaniem aangegeven dat men het onderzoek nog steeds wenst (zie vraag a, in paragraaf 3). De rekenkamer gaat dat dus weer oppakken.
N.a.v. de vragen die de rekenkamer stelde over de scope van het onderzoek en de te kiezen beleidsterreinen is met het fvo afgesproken dat alle fracties de gelegenheid hebben om hier binnen twee weken na het fvo-overleg op te reageren (zie: de vragen b en c, in paragraaf 3). De fracties wordt gevraagd om dat dus **uiterlijk 23 oktober** te doen.

Zoals in paragraaf 4 van de notitie is aangegeven, wil de rekenkamer de keuze voor de scope en de beleidsterreinen, vervolgens bespreken met een klankbordgroep. De fracties wordt gevraagd alvast een naam te noemen van degene uit hun fractie die daaraan deel wil nemen. Wij verwachten dat het tot één sessie beperkt zal blijven.
Het doorgeven van de antwoorden op beide vragen en zo mogelijk een naam kan via onze secretaris, Antje van den Berg: antje.vandenberg@gemert-bakel.nl

Nieuw onderzoek
Vanuit de regiegroep is het voorstel gekomen om – gelet op de nog lopende onderzoeken - (vooralsnog) nog geen start maken voor een **nieuw te plannen onderzoek voor Gemert-Bakel.** Wij zullen dat in het voorjaar van 2027 opnieuw bekijken.

Mogelijke inhoudelijke vragen over deze brief kunt u rechtstreeks aan mij stellen: publicconsultancy@hotmail.com.

Met vriendelijke groet,
namens de rekenkamer,

Frits van Vugt (voorzitter)

Bijlage 1

Terugblik en (her-)start van het onderzoek ‘Beleid en Visie’ voor de gemeente Gemert-Bakel

Aan: het fractievoorzittersoverleg

Van: de rekenkamer

Geachte fractievoorzitters,
Gelet op het stagneren van het onderzoek Visie en beleid, heeft de rekenkamer bijgaande notitie geschreven en verzoeken u deze te bespreken in het fvo van 8 oktober a.s.
Wij nemen graag deel aan dit overleg (indien u ons dat toestaat), en kunnen online aansluiten.

1. Terugblik op het onderzoeksthema

Het onderzoeksthema Beleid en Visie is in 2024 (naast andere onderwerpen) vanuit Gemert-Bakel voorgesteld.
Maar omdat er nadien (om verschillende redenen) geen afstemming kwam over de precieze scope en diepgang van het onderzoek, zijn andere onderzoeksthema’s voorgegaan.
Hierna zijn chronologisch de belangrijkste (passages uit) documenten daarover opgesomd.

Uit: Onderzoeksuggesties vanuit Gemert-Bakel (2024)

Toelichting fractie bij het thema Beleid en Visie
Op welke beleidsterreinen werken wij nog teveel ad hoc en wat laten we liggen omdat we zonder visie uitvoeren…. Welke risico’s lopen wij hierdoor?

Bemerkingen rekenkamer:
De vraag of de gemeente op bepaalde beleidsterreinen voldoende visie heeft of niet, is een meer politieke vraag. Dat wordt anders als er aanwijsbaar thema’s zijn waar het gebrek aan visie de gemeente parten speelt.
In het gesprek met de regiegroep is aangegeven dat er breder in Gemert-Bakel de vraag wordt gesteld of men zich wel voldoende bewust is van de vraag of er onderdelen (voldoende) beleid is, en zo ja, of men zich daar dan ook aanhoudt. Een bezinning op dat vlak wordt blijkbaar breed wenselijk geacht.

Conclusie Rekenkamer:
De rekenkamer zou in een onderzoek de relatie visie -> beleidsvoornemens -> uitvoering aan een nader onderzoek kunnen onderwerpen. Dit vergt wel een goede afstemming over de scope en diepgang van het onderzoek.

Uit: brief van de rekenkamer aan het fractievoorzittersoverleg (d.d. 10 oktober 2024):

"Wij begrepen dat het (…) thema 'Beleid en visie' (visie -> beleidsvoornemens -> uitvoering) al eens eerder besproken is tussen de fractievoorzitters en de burgemeester en toen als een relevant onderzoekitem werd gezien. Dat is het volgens de rekenkamer ook, zij het dat ook hier nader bepaald zou moeten worden welke vraagstelling er precies onder ligt en welke scope en diepgang het onderzoek zou moeten krijgen.
Wij zouden graag een overleg willen hebben met uw presidium om over de aanleiding tot, en mogelijke scope en afbakening van dit thema te willen praten.
Als u dat ook een goed idee vindt willen wij graag een overleg – via de griffier – inplannen."

Nadien (febr. 2025) kwam er via de griffier de mededeling vanuit het fractievoorzittersoverleg of dat de rekenkamer de afbakening van de scope niet zelf kon doen, in overleg met de regiegroep.

De rekenkamer wil de afbakening niet zelf niet zelf doen, althans dat is niet wenselijk, omdat juist bij dit thema de input vanuit de politiek belangrijk is, om te zien welke accenten de politiek zou willen leggen bij dit hele brede onderwerp. Bovendien bleek nadien dat de regiegroep niet op de hoogte was van de aanvankelijke discussie in het presidium, noch van de latere discussie van het presidium op 21 feb. 2025 (zo bleek uit de bespreking van de rekenkamer met de regiegroep op 22 sept. 2025).

Uit: Jaarverslag 2025 van de rekenkamer:

"Bij brief van 10 oktober 2024 hebben wij het presidium van Gemert-Bakel gevraagd om een nader overleg te hebben om de precieze vraagstelling en de scope van het gewenste onderzoek te bepalen. Het is vervolgens niet tot een afspraak gekomen.
N.a.v. de presidiumvergadering van 20 februari 2025 is de rekenkamer gevraagd zelf ideeën en opties uit te werken in overleg met de regiegroep. Aangezien de regiegroep daarvan niet op de hoogte was, hebben we uiteindelijk besloten om dit onderzoek pas verder vorm te geven na aantreden van het nieuwe presidium in Gemert-Bakel in de nieuwe raadsperiode."

Vandaar een herhaling van het aanvankelijke verzoek om overleg, dat er nooit is gekomen.

2. Mogelijke scope van het onderzoek

Bij dit thema kunnen verschillende perspectieven of invalshoeken gehanteerd worden.

Het kan gaan om de **(beleids-)visie zelf**:

- Wat wordt er verstaan onder '(beleids-)visie en hoe komt die normaliter tot stand?
- Is die visie voldoende helder/concreet of juist (bewust) abstract gelaten? M.a.w. hoe wordt sturing gegeven aan het beleid en de uitvoering?
- Is die bekend bij degenen die deze uit moeten voeren?
- Is er voldoende visie geformuleerd bij alle beleidsterreinen?
- Is die visie overal geoperationaliseerd naar concreet beleid en maatregelen, bijvoorbeeld via programma's en uitvoeringsmaatregelen?
- Is de rolverdeling helder m.b.t. wie er gaat over de visie, de programma's en de uitvoering? En over de vraag wanneer de (beleids-)visie aan verandering toe is?

Het kan echter ook gaan over de **doorwerking van de (beleids-)visie naar de uitvoering**:

- Is die visie overal geoperationaliseerd naar concreet beleid en maatregelen, bijvoorbeeld via programma's en uitvoeringsplannen?
- Vindt de uitvoering ook daadwerkelijk plaats in het licht van deze visie? (en wordt dat gemonitord?)

Nadere **toetsingsvragen** kunnen dan zijn:

1 Is er voor elk beleidsterrein een kenbaar en bevoegd vaststelde beleidskader (visie en uitgangspunten) aanwezig?
2 Zijn de beleidskaders overal doorvertaald naar concrete uitvoeringsmaatregelen, en zijn die uitgevoerd? En omgekeerd: bestaan er voor alle uitvoeringsmaatregelen geldende beleidskaders?
3 Voldoen de beleidskaders en hun doorvertaling aan de wettelijke, provinciale en lokale voorschriften qua inhoud, vorm en termijn? Wordt er conform de beleidskaders uitgevoerd en worden eventuele afwijkingen bevoegd en expliciet gemotiveerd?
4 Kan de raad tijdig zien of er sprake is van 'witte vlekken' in beleidskaders, eventuele afwijkingen en of de uitvoering het gewenste effect (zoals geformuleerd in de kaders) opleveren?

Op deze manier kunnen we op een aantal (nader te selecteren) beleidsvelden in beeld brengen of er sprake is van:

a. een goede beleidscyclus met een adequate governance, danwel
b. een beleidsvacuüm,
c. een beleidsvertraging,
d. een beleidsversnippering,

e. een beleidsincongruentie,
f. een onvoldoende aansluiting van uitvoering op beleid c.q beleidsverschuiving (beleidsontrouw), of
g. een onvoldoende monitoring en/of toezicht.

N.B. Het is mogelijk dat er sprake is van een combinatie van b t/m g.

3. Vragen aan het fractievoorzittersoverleg:

a. Wilt u een dergelijk onderzoek nog?

Zo ja:

b. Wilt u <u>alle</u> bovengenoemde (toetsings-)vragen beantwoord zien of <u>slechts een paar aspecten</u> daaruit, bijv. alleen toespitsen op de (beleids-)visie zelf of vooral op de relatie tussen beleidsvisie en de uitvoering?

Het moge duidelijk zijn dat het vinden van antwoorden op al deze vragen (of het merendeel ervan) voor alle beleidsterreinen een te grote opgave voor één rekenkameronderzoek zou zijn.
Vandaar de vervolgvraag:

c. Welke beleidsterreinen lenen zich het beste om een dergelijk onderzoek uit te voeren?

Het ligt dan voor de hand om vooral naar die beleidsterreinen te kijken waar er vanuit de raad de grootste twijfel bestaat of dat de keten (beleids-)visie → beleid(sprogramma) → uitvoering → monitoring/terugkoppeling/evaluatie het zwakste is, danwel hiaten bestaan.

4. Vervolg

Na bespreking van bovengenoemde vragen, zal de rekenkamer zich opnieuw beraden op het onderzoek.
Mochten er voldoende redenen zijn om het onderzoek door te zetten, dan zal de rekenkamer – mede aan de hand van de beantwoording van de vragen b en c – een onderzoeksopzet maken, en die bespreken met een nader te formeren klankbordgroep (zoals ook gedaan is bij het onderzoek naar inwonersparticipatie).
Als de onderzoeksopzet besproken en vast is gesteld, worden raad, college en ambtelijke organisatie geïnformeerd, en zal de rekenkamer een onderzoeksbureau selecteren.

28.9.26/FvV